

**UCHWAŁA NR/2026
RADY MIASTA ZAMOŚĆ**

z dnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Zamojskiego Programu dla Rodziców „Jestem OK” na lata 2026-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. 2025, poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jedn. Dz.U.2024, poz.1673 z późn.zm.) Rada Miasta Zamość uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się **Zamojski Program dla Rodziców „Jestem OK” na lata 2026-2030**, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Zamość.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**DYREKTOR
WYDZIAŁU OŚWIATY**
Monika Żur
Monika Żur

advokat
Wioletta Bojar
Wioletta Bojar (Marekiewicz)

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jedn. Dz.U.2024, poz.1673 z późn.zm.) Miasto Zamość jest zobowiązane do opracowania i realizacji programu służącego działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

**DYREKTOR
WYDZIAŁU OŚWIATY**

Monika Żur
Monika Żur

Załącznik do uchwały nr/2026

Rady Miasta Zamość

z dnia.....2026 r.

ZAMOJSKI PROGRAM DLA RODZICÓW

„Jestem OK”

na lata 2026 - 2030

WSTĘP

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 z późn. zm.) nakłada na powiaty obowiązek opracowania i realizacji programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową. Takie działania są bardzo istotne, gdyż wpływ krzywdzenia na przebieg prawidłowego rozwoju dziecka został jednoznacznie potwierdzony wieloma badaniami i analizami.

Rodzina to podstawowa grupa społeczna, która jest pierwszym środowiskiem życia dla dziecka. Wychowanie, tradycje i zwyczaje panujące w rodzinie mają duży wpływ na to, jakim człowiekiem stanie się dziecko. Dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości, bezpieczeństwa, opieki i wzajemnego zrozumienia. Dziecko oczekuje od rodziców akceptacji, pomocy oraz atmosfery, która pozwoli mu rozwijać się prawidłowo. Natomiast zauważa się, że wiele rodzin nie radzi sobie z trudnościami (bezrobocie, ubóstwo, uzależnienia, choroby cywilizacyjne itd.). „Dorośli, którzy pod wpływem własnych doświadczeń odczuwają gniew i lęk, mogą gorzej radzić sobie z kłopotami wychowawczymi. Zdarza się, że te czynniki stresowe przekraczają granice wytrzymałości rodziców i popychają ich do zachowań, które narażają ich dzieci na cierpienie” (Stres. Poradnik dla rodziców małych dzieci. 2016 Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę).

Pierwsze lata życia dziecka wyznaczają kierunek dla późniejszego funkcjonowania człowieka w wielu jego sferach – emocjonalnej, poznawczej i społecznej. Doznanie krzywdy, w tym szczególnie ważnym dla każdego człowieka okresie, wiąże się z pogorszeniem jego funkcjonowania w przyszłości i licznymi trudnościami, które przyjdzie mu przewyżczać w dorosłym życiu.

Podejście interwencyjne, w tym w ramach standardów ochrony dziecka czy procedury Niebieskiej Karty, zakłada pomoc w przypadku diagnozy przemocy w stosunku do dziecka. Doświadczenie pokazuje jednak, że wszelkie działania, które zostają podjęte po stwierdzeniu krzywdzenia, mogą jedynie pomóc zniwelować skutki doświadczonej przez dziecko krzywdy, która na zawsze wpisana będzie już w jego historię.

Pełną ochronę przed krzywdzeniem zapewnić może jedynie podejście profilaktyczne i taka organizacja pracy profesjonalistów wspierających rodziny z małymi dziećmi, która pozwoli na wczesne wykrycie czynników ryzyka krzywdzenia małego dziecka i dostosowanie oferty wsparcia adekwatnie do potrzeb danej rodziny. Takie podejście pozwala na przewyżczenie pojawiających się trudności i niedopuszczenie do zdarzeń wymagających interwencji. Należy podkreślić, iż większość przypadków krzywdzenia dzieci ma charakter nieintencjonalny, dochodzi do nich, ponieważ rodzicom brakuje wiedzy, umiejętności czy możliwości zapewnienia właściwej opieki nad dzieckiem. A dzieci w każdym wieku wymagają od rodziców ogromnych

zasobów energii i cierpliwości. Dlatego programy profilaktyczne, wczesne wykrycie problemu i umiejętne wsparcie rodziny mogą znacząco przyczynić się do zmniejszenia skali problemu.

Od 2024 r. wszystkie podmioty realizujące działania na rzecz dzieci są zobowiązane do posiadania i wdrażania standardów ochrony dziecka. W dokumentach tych w większości przypadków jednoznacznie opisano czynniki ryzyka wystąpienia krzywdzenia dziecka w rodzinie. Według specjalistów z Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę czynniki ryzyka można podzielić na trzy grupy:

1. czynniki związane z dzieckiem: stan zdrowia, poziom rozwoju, funkcjonowanie, wiek dziecka;

2. czynniki rodzinne, czyli cechy charakteryzujące funkcjonowanie rodziny oraz cechy poszczególnych jej członków: nieobecność rodzica, samotne rodzicielstwo, styl wychowania, uzależnienia i inne zaburzenia psychiczne, niestabilna sytuacja rodzinna;

3. czynniki związane ze środowiskiem społecznym: izolacja społeczna, rozumiana jako ubogie kontakty rodziców z innymi osobami lub grupami oraz zamknięcie na relacje pozarodzinne, ograniczenie możliwości zaspokajania potrzeb materialnych i zdrowotnych, złe warunki mieszkaniowe czy skrajne ubóstwo, przemoc i patologia społeczna występujące w najbliższym środowisku.

Zidentyfikowanie rodzin, w których występują czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka jest podstawą do podejmowania działań profilaktycznych skierowanych do tych rodzin. Należy mieć jednak na uwadze, że wystąpienie czynników ryzyka nie zawsze świadczy o tym, że dziecko jest krzywdzone. Zdarza się, że w danej rodzinie nie dochodzi do krzywdzenia dziecka, choć występuje w niej wiele czynników ryzyka. Jednocześnie przemoc wobec dziecka może zaistnieć w rodzinach, w których nie zostały rozpoznane żadne czynniki ryzyka.

Prawidłowa i rzetelna identyfikacja czynników ryzyka krzywdzenia dziecka wymaga zebrania większej liczby informacji, a tym samym dłuższego czasu. Placówki oświatowe są miejscem, gdzie gromadzi się wiele danych dotyczących rodzin zarówno w formie dokumentów, jak i poprzez obserwacje. Dzięki temu możliwe jest wskazanie rodzin, w których występują czynniki ryzyka oraz kierowanie ich do oddziaływań profilaktycznych w obszarze wdrażania prawidłowych metod wychowawczych, co przyczyni się do ochrony dobrostanu dzieci oraz zapewnienia im bezpiecznego domu, a tym samym szczęśliwego dzieciństwa.

I. Diagnoza sytuacji

Zamość jest miastem na prawach powiatu, które jak wynika z danych statystycznych w 2024 r. liczyło 57 924 mieszkańców, w tym 10 112 to osoby w wieku poniżej 18 r.ż.

Tabela 1. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w podziale na kategorie związane z pobytem w placówce

Przedział wiekowy	0 – 3 lat	4 – 6 lat	7 – 18 lat
Liczba dzieci*	1 629	1 524	6 959

*dane dotyczące liczby dzieci w poszczególnych przedziałach wiekowych pochodzą z oceny zasobów pomocy społecznej za 2024 r.

W zakresie zapewnienia opieki nad dziećmi w wieku do 3 r.ż. w zasobach infrastruktury społecznej Miasta Zamość w roku 2025 znajdowało się 10 żłobków dysponujących 601 miejscami (w tym Żłobek Miejski), funkcjonowało 2 opiekunów dziennych dysponujących 10 miejscami oraz 1 klub dziecięcy oferujący 20 miejsc.

W roku szkolnym 2025/2026 na terenie Zamościa funkcjonowało 72 jednostki oświatowe (przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe), do których uczęszczało 14 790 dzieci/uczniów (dane, zgodnie z RSPO). Na poziomie przedszkola i szkoły podstawowej w zdecydowanej większości były to dzieci zamieszkałe na terenie Zamościa. Natomiast w szkołach ponadpodstawowych w większości uczy się młodzież spoza miasta.

Na potrzeby opracowania niniejszego Programu zebrano informacje z 35 prowadzonych przez Miasto Zamość jednostek oświatowych (przedszkoli, szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych). W tych placówkach uczy się 12 035 dzieci/uczniów. Ankiety dotyczyły występowania czynników ryzyka krzywdzenia dziecka.

Tabela 2. Liczba dzieci/młodzieży w publicznych placówkach oświatowych ze specyficznymi trudnościami (jedno dziecko może przejawiać więcej niż jeden rodzaj trudności)

	Rodzaj trudności	l. dzieci
1.	z trudnościami dydaktycznymi;	2 103
2.	z trudnościami emocjonalnymi (nadrużliwe, zdekoncentrowane, rozproszone, wycofane, nieśmiałe, inne)	1 478
3.	z trudnościami wychowawczymi (nieprzestrzegających zasad życia klasowego/szkolnego, uparte, nieposłuszne, dyskutujące, krnąbrne, itp.)	871
4.	z problemami zdrowotnymi	1 265

Z powyższego zestawienia wynika, iż co najmniej 1/6 dzieci i młodzieży w placówkach ma różnego rodzaju trudności w funkcjonowaniu, które wpisują się w czynniki ryzyka krzywdzenia związane z dzieckiem.

Drugi rodzaj czynników, to czynniki rodzinne. Zebrane z placówek oświatowych informacje wskazują, iż w 1 337 rodzinach występują czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka t.j. rodziny niepełne, dysfunkcyjne, zrekonstruowane, zintelektualizowane (nastawionych tylko na osiągnięcia, wyniki w nauce), z chorobą w rodzinie, izolujących się (niewspółpracujących), z konfliktami i inne. Jeżeli założymy, że w ww. rodzinach jest tylko jedno dziecko, to by znaczyło, że co najmniej 11% dzieci wychowuje się w rodzinach, w których mogą być narażone na krzywdzenie.

Pracownicy placówek oświatowych zidentyfikowali też 149 rodzin ubogich, co jest jednym z czynników ryzyka krzywdzenia dziecka.

Aby wesprzeć rodziców w procesie wychowania dzieci oraz zapobiegać krzywdzeniu najmłodszych Miasto Zamość w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej realizowało Zamojski Program dla Rodziców „Jestem OK” na lata 2021-2025. Realizatorami Programu była Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Nr 1 w Zamościu oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zamościu (OIK) we współpracy z zamojskimi publicznymi placówkami oświatowymi. Zadaniem placówek oświatowych było identyfikowanie rodzin z grup ryzyka i kierowanie do Poradni. Zadaniem Poradni było przyjmowanie zgłoszeń rodzin, wstępne rozpoznanie problemu – konsultacje i wywiady z rodzinami, kwalifikowanie do wybranych form pomocy oraz realizacja poszczególnych form zajęć (Szkoły dla Rodziców, Programu Wzmacniania Rodziny 10-14 lub Grupy Wsparcia dla Rodziców Dzieci z ADHD/ADD) oraz sporządzanie rocznych sprawozdań z realizacji Programu. Pracownicy OIK mieli natomiast za zadanie identyfikowanie rodzin z grup ryzyka oraz realizację warsztatów dla rodziców.

Informacja o możliwości wzięcia udziału w Programie została szeroko rozpowszechniona. Program promowały plakaty i ulotki udostępniane mieszkańcom Zamościa podczas przedsięwzięcia wakacyjnego Wędrująca Estrada „Postaw na rodzinę”. Plakaty znajdują się w placówkach oświatowych, przychodniach zdrowia, szpitalach i innych podmiotach na terenie miasta. Informacje o możliwości skorzystania z Programu zostały też umieszczone na stronach internetowych: Poradni i Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zamościu, oraz na profilu społecznościowym FB Poradni. Dzięki realizowanym działaniom informacyjnym każdego roku rosła liczba osób kierowanych do Programu, co obrazuje poniższa Tabela.

Tabela 3. Liczba rodzin objętych działaniami Poradni przed skierowaniem do Programu w poszczególnych latach.

Dane	2021	2022	2023	2024	2025
Przyjmowanie zgłoszeń rodzin, wstępne rozpoznanie problemu – wywiad z rodziną	40	89	179	207	306
Kwalifikacja do wybranej formy pomocy, zgodnie z Programem	40	65	154	207	180

Niestety nie wszyscy rodzice skierowani do udziału w Programie wzięli w nim udział. Ale też byli rodzice, którzy wzięli udział w kilku formach wsparcia w Programie.

Tabela 4. Liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia w ramach Programu w poszczególnych latach.

Dane	2021	2022	2023	2024	2025
Grupa wsparcia dla rodziców dzieci	4	16	15	17	30

z ADD/ADHD					
Program Wzmacniania Rodziny PWR 10-14	8	10	11	0	12
Program „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców	0	15	27	26	28
Zajęcia kształtujące prawidłowe postawy rodzicielskie	1	0	0	0	0

Dzięki udziałowi w Programie wzrosła świadomość rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych, co przełożyło się na poprawę relacji rodzinnych.

Dane z Tabeli 2 wskazują, że bardzo wiele rodzin może wymagać wsparcia w procesie wychowawczym w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci. Kontynuacja Zamojskiego Programu dla Rodziców „Jestem OK” jest zasadna, gdyż należy w dalszym ciągu promować wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych, zwłaszcza w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

II. Zasoby instytucjonalne w zakresie wsparcia rodzin w procesie wychowawczym na terenie Zamościa

Na terenie Zamościa funkcjonuje wiele podmiotów, w tym niepublicznych udzielających zróżnicowanych form pomocy i wsparcia dla rodzin w realizacji ich zadań opiekuńczo-wychowawczych. Poniższa tabela przedstawia najważniejsze podmioty publiczne realizujące działania na rzecz wspierania rodzin w tym obszarze.

Tabela 5. Zasoby instytucjonalne Miasta Zamość w obszarze specjalistycznego wspierania rodziny

Nazwa instytucji	Zakres działalności
Placówki oświatowe	· pomoc psychologiczna i pedagogiczna dla rodziców i uczniów
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Zamościu ul. Peowiaków 30a	· wsparcie psychologiczno – pedagogiczne dla rodziców związane z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, · „Szkoła dla rodziców” · Program wspierania rodziny 10-14 · Coaching rodzicielski · Grupa wsparcia dla rodziców dzieci z ADHD · konsultacje i porady małżeńskie i rodzinne · wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i rodziny · terapia dzieci i rodzin
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zamościu ul. Kilińskiego 32	· specjalistyczne poradnictwo: psychologiczne, prawne, socjalne · realizacja programu służącego działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową
Organizator Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny w Zamościu ul. Prusa 2	· poradnictwa psychologiczne, pedagogiczne, prawne, · praca z rodziną w szczególności w formie: konsultacji, mediacji, terapii, pomocy prawnej, organizowania grup wsparcia i grup samopomocowych, · realizacja programów profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin objętych wsparciem.

III. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Cel główny:

promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich przeciwdziałających krzywdzeniu dzieci poprzez realizację profilaktycznych form wsparcia skierowanych do rodzin, w których zidentyfikowano czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka w zamojskich placówkach oświatowych.

Cele szczegółowe:

1. identyfikowanie rodzin, w których występują czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka w procesie wychowawczym.

2. prowadzenie skierowanych do rodziców działań informacyjnych zachęcających do podniesienia swoich umiejętności wychowawczych poprzez udział w Programie.

3. realizacja warsztatów, zajęć grupowych i indywidualnych dla rodziców promujących prawidłowe metody wychowawcze oraz postawy rodzicielskie sprzyjające prawidłowemu rozwojowi dziecka.

IV. Adresaci

Adresatami Programu są rodziny z dziećmi zamieszkałe na terenie Miasta Zamość.

Program skierowany jest do rodzin, w których występują czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka, co może sprzyjać stosowaniu niewłaściwych metod wychowawczych oraz przemocowych oddziaływań, a tym samym zagrażać prawidłowemu rozwojowi dziecka. Do udziału w Programie będą także kierowane rodziny, w których potrzeby rozwojowe małoletnich są zaniedbywane, marginalizowane lub realizowane w sposób niekonstruktywny.

V. Realizatorzy

Program będzie realizowany przez poniższe podmioty:

1. publiczne placówki oświatowe z terenu Zamościa
2. Poradnię Psychologiczno–Pedagogiczną Nr 1 w Zamościu
3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zamościu
4. Organizatora Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny w Zamościu

VI. Założenia Programu

Podstawowym założeniem Programu jest przeciwdziałanie i niwelowanie zachowań przemocowych wobec dzieci w rodzinie poprzez wczesną identyfikację czynników ryzyka krzywdzenia dziecka a następnie włączenie rodziców w proces zmiany postaw wychowawczych. Istotnym elementem dla osiągnięcia zakładanych celów jest aktywne włączenie się wszystkich placówek oświatowych w realizację Programu poprzez kierowanie rodzin, u których zdiagnozowano ryzyko wystąpienia niekorzystnych oddziaływań wychowawczych do Poradni.

W sytuacji podejrzenia nieprawidłowości wychowawczych lub identyfikacji czynników ryzyka krzywdzenia dziecka, osoba mająca bezpośredni kontakt z rodziną np. pedagog, psycholog, nauczyciel, wychowawca czy pielęgniarka szkolna, wypełnia Ankiety kwalifikującą do Programu (Załącznik nr 1), a następnie informuje rodzica o możliwości skorzystania ze wsparcia w ramach Programu. W trakcie rozmowy pracownik oświaty motywuje rodzica do zgłoszenia się do Poradni wskazując na konkretne korzyści wynikające z podniesienia umiejętności wychowawczych w związku z istniejącymi problemami dziecka wskazanymi w Ankiecie Kwalifikującej. Kopie Ankiety po wypełnieniu są przekazywane do Koordynatora Programu.

Każdy rodzic po zgłoszeniu się do Poradni kierowany jest do właściwego pracownika celem identyfikacji problemu i skierowania do adekwatnej formy wsparcia w Programie.

Wszystkie działania dokumentowane są zgodnie z procedurą przyjętą w jednostce realizującej poszczególne zadania w ramach Programu.

Poradnia jako koordynator Programu odpowiada za poinformowanie placówek oświatowych o celach Programu, a także o sposobie kierowania rodzin do odpowiednich form wsparcia.

VII. Monitorowanie i sprawozdawczość Programu

Koordynator na podstawie danych z Ankiety monitoruje przebieg wsparcia – w kontakcie z rodziną, jak i we współpracy z instytucjami udzielającymi pomocy. Podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań Programu składają sprawozdania z działań do 31 stycznia każdego roku do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 w Zamościu. Następnie kompleksowe sprawozdanie zbiorcze, którego elementem jest Zestawienie osiągniętych w danym roku wskaźników (załącznik nr 9), jest przygotowywane i przedkładane do akceptacji Prezydentowi Miasta Zamość do 31 marca danego roku.

VIII. Wskaźniki osiągnięcia założonych celów

- a) liczba wypełnionych Ankiety kwalifikujących do Zamojskiego Programu dla Rodziców „Jestem OK”;
- b) liczba uczestników poszczególnych form wsparcia.

IX. Finansowanie

Środki finansowe na realizację zadań ujętych w Programie pochodzą przede wszystkim z budżetu Miasta Zamość, w ramach realizacji bieżących zadań poszczególnych miejskich jednostek budżetowych zaplanowanych na dany rok. Ważnym źródłem finansowania będzie także Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Ponadto przewiduje się możliwość wykorzystania środków pochodzących z dotacji budżetu państwa oraz funduszy pozabudżetowych, w tym ze środków europejskich.

X. Przewidywane efekty realizacji Programu

Realizacja Programu przyczyni się do osiągnięcia następujących efektów:

- a) zwiększenie świadomości środowiska lokalnego w zakresie zagrożeń wynikających z przemocy domowej, w tym zwrócenie uwagi na objawy niestandardowe i trudne do rozpoznania,
- b) podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności uczestników Programu w zakresie stosowania konstruktywnych metod i technik wychowawczych wobec dzieci, a także przeciwdziałania negatywnym zjawiskom w życiu rodzinnym,

Załączniki do Programu:

1. ankieta kwalifikująca do Zamojskiego Programu dla Rodziców „Jestem OK”;
2. harmonogram realizacji Programu;
3. lista obecności Uczestników;
4. program Szkoła dla Rodziców i Wychowawców – materiały edukacyjne opracowane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, realizator: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Zamościu;
5. program Wzmacniania Rodziny 10-14 – materiały edukacyjne opracowane przez Fundację MARATON, realizator: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Zamościu;
6. program Grupy wsparcia dla rodziców dzieci z ADD/ADHD – opracowanie i realizacja zajęć Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Zamościu;
7. program „Rodzic w Roli Wspierającej” – zajęcia kształtujące prawidłowe postawy rodzicielskie, opracowanie i realizacja Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zamościu;
8. program „Wspierająca Rodzina” – zajęcia i wsparcie realizowane przez Organizatora Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny w Zamościu;
9. zestawienie wskaźników.

DYREKTOR
WYDZIAŁU OŚWIATY
Monika Żur
Monika Żur

Załącznik Nr 1 do Załącznika - Zamojski Program dla Rodziców „Jestem OK”

.....

nazwa i adres placówki oświatowej

ANKIETA KWALIFIKUJĄCA DO ZAMOJSKIEGO PROGRAMU DLA RODZICÓW
„Jestem OK”

Odpowiedź „TAK”, na co najmniej 2 pytania z poniższej tabeli, stanowi podstawę kwalifikacji rodziny do Programu.

IMIĘ I NAZWISKO DZIECKA: WIEK:

DANE RODZICÓW/OPIEKUNÓW (imię i nazwisko):
.....

NUMER TELEFONU RODZICA:

Czy w przeciągu roku w otoczeniu dziecka miały miejsce następujące zachowania i sytuacje (zaznacz krzyżykiem właściwą odpowiedź):

Lp.	Pytanie/Obszar ryzyka	TAK	NIE	Uwagi przykłady
1.	Czy dziecko doświadcza braku jedzenia, niezbędnych przyborów szkolnych, leczenia?			
2.	Czy dziecko ma widoczne ślady zaniedbania (brak higieny, nieadekwatny ubiór, zaniedbania zdrowotne)?			
3.	Czy dziecko przejawia problemy emocjonalne, wychowawcze, edukacyjne, społeczne lub zaburzenia rozwojowe?			
4.	Czy w rodzinie występują kryzysy (rozwód, separacja, konflikty, ciężka choroba, śmierć)?			
5.	Czy rodzic/opiekun unika współpracy ze szkołą, poradnią lub innymi instytucjami mimo widocznych problemów dziecka?			
6.	Inne			

.....

Data wypełnienia

.....

Podpis osoby wypełniającej

Załącznik Nr 2 do Załącznika - Zamojski Program dla Rodziców „Jestem OK”

Harmonogram realizacji Programu

Lp.	Realizator	Zadanie	Termin realizacji	Zakres czasowy zadania
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 ul. Peowiaków 30a tel. 639 56 99	Szkoła dla Rodziców i Wychowawców	II-VI X-XII	10 warsztatów, każdy 2 godz.
2.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 ul. Peowiaków 30a tel. 639 56 99	Program Wzmacniania Rodziny 10-14	X-XII	7 spotkań, każde trwające 2 godz.
3.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 ul. Peowiaków 30a tel. 639 56 99	Grupa wsparcia dla rodziców dzieci z ADD/ADHD	II – V	10 spotkań, 1 raz w tyg. po 1 godz.
4.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zamościu ul. Kilińskiego 32 tel. 84 641 -21-25	Rodzic w Roli Wspierającej	III-V	5 spotkań, 2 razy w miesiącu, po 2 godz.
5.	Organizator Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny ul. Prusa 2 tel. 84 627-93-87	Wspierająca Rodzina	IX-XI	6 spotkań, 2 razy w miesiącu, po 2 godz.

Załącznik Nr 3 do Załącznika - Zamojski Program dla Rodziców „Jestem OK”

.....

nazwa i adres podmiotu

Lista obecności Uczestnika

Imię i nazwisko Uczestnika:.....

Nazwa zadania (programu).....

Realizator:

Okres realizacji wsparcia od do.....

Lp.	Data spotkania	Podpis Uczestnika

.....
.....

podpis realizatora

Listę obecności należy zachować w dokumentacji podmiotu.

Kopię listy przekazać do Koordynatora Poradni

Program pn. „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”

Zajęcia realizuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Zamościu

Grupa docelowa: rodziny z dziećmi

Forma i czas trwania:

Program realizowany jest w formie 10 warsztatów psychologicznych, łącznie 40 godzin dydaktycznych. Grupy liczą zazwyczaj 10–15 uczestników. Zajęcia łączą krótkie prezentacje tematyczne z intensywną pracą praktyczną – ćwiczeniami, dramami, debatami oraz odwołaniami do własnych doświadczeń rodzicielskich. Istotnym elementem edukacyjnym jest także wymiana doświadczeń między uczestnikami oraz tzw. „praca domowa”, czyli praktyczne zastosowanie nabytych umiejętności w relacjach z dzieckiem.

Zakres merytoryczny Programu:

Część I – Relacje dorosły–dziecko

- o Nauka rozpoznawania i rozmowy o uczuciach dziecka.
- o Stawianie jasnych granic i wymagań oraz zachęcanie dziecka do współpracy.
- o Wzmacnianie samodzielności dzieci, rozwiązywanie problemów i konfliktów.
- o Nauka samodyscypliny, eliminacja szkodliwych ról i etykietowania.
- o Poszerzenie świadomości własnych celów wychowawczych.
- o Ukończenie tej części jest warunkiem uczestnictwa w częściach II i III.

Część II – Relacje między dziećmi (rodzeństwem)

- o Radzenie sobie z zazdrością, konfliktami i rywalizacją między rodzeństwem.
- o Budowanie ducha współpracy, unikanie porównań i wspieranie wzajemnego szacunku.

Część III – Rodzicielstwo nastolatków

- o Poznanie etapów rozwoju emocjonalno–społecznego nastolatka.
- o Wsparcie w kryzysach adolescencyjnych i zapobieganie zachowaniom ryzykownym.
- o Wykorzystanie własnych możliwości wychowawczych w praktyce, rozwijanie kompetencji rodzicielskich.

Metodyka:

Program opiera się na teorii systemowego ujęcia rodziny oraz psychologii komunikacji interpersonalnej. Uwzględnia cyrkularność relacji rodzinnych, podkreślając, że zmiana zachowania jednej osoby wpływa na cały system rodzinny. Wykorzystuje także podstawy teorii „wychowania bez porażek” Thomasa Gordona oraz inne nowoczesne podejścia pedagogiczne, promując rodzicielstwo oparte na miłości, szacunku, odpowiedzialności i stawianiu jasnych wymagań.

Materiały edukacyjne dla prowadzących:

- Szkoła dla rodziców i wychowawców, części I–III, J. Sakowska, E. Puchała, CMPPP, Warszawa 2008.
- Zeszyty metodyczne nr 1–12.

Publikacje zalecane dla uczestników:

- A. Faber, E. Mazlish, Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły, Media Rodzina, Poznań 2006.

Efekty uczestnictwa:

- Zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców i wychowawców.

·Zmiana postaw wychowawczych w kierunku minimalizowania zachowań ryzykownych i problemowych u dzieci i młodzieży.

·Wzmacnianie więzi emocjonalnej z dzieckiem, co jest kluczowym czynnikiem ochronnym przed agresją, przemocą czy innymi zachowaniami ryzykownymi.

·Redukcja czynników ryzyka, w tym nieprawidłowych postaw wychowawczych rodziców, szczególnie nieumiejętności okazywania miłości i stawiania nieadekwatnych wymagań.

Motto programu: „Wychowywać to kochać i wymagać”

Bibliografia:

·De Barbaro B. (red.), Wprowadzenie do systemowego rozumienia rodziny, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 1999.

·Gordon T., Wychowanie bez porażek, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2002.

·Hawkins J., Catalano R., Miller J., Risk and protective factors for alcohol and other drug problems in adolescence and early adulthood: Implications for substance abuse prevention, *Psychological Bulletin*, 1992, 112(1), s. 64–105.

·Rembowski J., Z problematyki postaw rodzicielskich, *Psychologia Wychowawcza*, nr 3, 1972.

Program Wzmacniania Rodziny 10–14

Zajęcia realizuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Zamościu

Grupa docelowa: Rodziny z dziećmi w wieku 10–14 lat.

Cel programu:

rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów oraz wspieranie rozwoju emocjonalnego, społecznego i interpersonalnego młodzieży w wieku 10–14 lat poprzez zajęcia wspólne i indywidualne.

Forma i czas trwania:

program obejmuje 7 spotkań, każde trwające 2 godziny. Pierwsza godzina: rodzice/opiekunowie i młodzież uczestniczą w osobnych sesjach dostosowanych do ich potrzeb. Druga godzina: sesja rodzinna, podczas której rodzice i dzieci wspólnie ćwiczą zdobyte umiejętności. Grupa liczy od 8 do 13 rodzin, łączna liczba uczestników wynosi 20–30 osób.

Zakres merytoryczny Programu:

1. wspieranie rodziców i opiekunów w rozwijaniu umiejętności wychowawczych, które mają wspomóc prawidłowy rozwój dziecka;

2. nauka efektywnego dyscyplinowania i ukierunkowywania zachowań dzieci w konstruktywny sposób;

3. kształtowanie postaw prozdrowotnych i wzmacnianie odpowiedzialności za własne decyzje u młodzieży;

4. rozwijanie u młodych ludzi umiejętności radzenia sobie ze stresem, presją rówieśniczą oraz sytuacjami konfliktowymi;

5. budowanie komunikacji i wzmacnianie więzi rodzinnych poprzez wspólne ćwiczenia i interakcje;

Efekty uczestnictwa:

- rodzice zdobywają umiejętności skutecznego wspierania swoich dzieci w codziennym życiu;
- młodzież uczy się konstruktywnych sposobów reagowania na stres i konflikty;
- wzmacnianie więzi rodzinnych i poczucia bezpieczeństwa w rodzinie;
- zwiększenie świadomości emocjonalnej i społecznej zarówno rodziców, jak i dzieci;

Program pn. „Grupa wsparcia dla rodziców dzieci z ADD/ADHD”

Zajęcia realizuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Zamościu

Grupa docelowa: Rodziny z dziećmi z ADD/ADHD.

Cel programu:

pobudzenie rodzicielskiej refleksji, rozwój kompetencji wychowawczych, nauka konstruktywnych i adekwatnych metod wspierania rozwoju dzieci z ADD/ADHD, minimalizacja ryzyka przemocy w rodzinie poprzez wzmacnianie pozytywnych strategii wychowawczych. Dzieci z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej (ADD/ADHD) znajdują się w grupie wysokiego ryzyka zagrożenia przemocą domową. Ich nadruchliwość, impulsywność oraz trudności w koncentracji uwagi mogą prowadzić do nieadekwatnych, emocjonalnych i mało świadomych reakcji dorosłych opiekunów i wychowawców.

Forma i czas trwania zajęć:

grupa wsparcia dla rodziców dzieci z ADD/ADHD realizowana jest w formie cyklu 10 spotkań grupowych, odbywających się 1 raz w tygodniu po 1 godzinie zegarowej. Program skierowany jest do rodziców i opiekunów dzieci z ADD/ADHD.

Zakres merytoryczny Programu:

1. źródła ADD/ADHD – przyczyny i czynniki ryzyka;
2. charakterystyka kliniczna – klasyfikacja według ICD-10 i DSM-IV, ze szczególnym uwzględnieniem skutków stosowania nieprawidłowych metod wychowawczych;
3. metody wspierania koncentracji – techniki i strategie wspomagające uwagę dziecka;
4. metody na nadruchliwość – sposoby radzenia sobie z nadmierną aktywnością dziecka w domu i w szkole;
5. metody na impulsywność – techniki kontroli i modelowania odpowiednich reakcji;
6. zasady i konsekwencje – jasne reguły, konsekwencje i ich przewidywalność w wychowaniu;
7. organizacja życia domowego i szkolnego – zastosowanie zasady 3R (Reguły, Rutyna, Relacje);
8. wydawanie poleceń dziecku z ADD/ADHD – formułowanie komunikatów i instrukcji w sposób jasny i skuteczny;
9. wzmocnienia pozytywne – strategie nagradzania i motywowania dziecka do pożądaných zachowań;
10. nauka i odrabianie pracy domowej – wsparcie w planowaniu, organizacji i motywowaniu dziecka;
11. „Piramida wychowawcza” dla nastolatka – kompleksowe podejście do budowania właściwych postaw i kompetencji społecznych w okresie dorastania.

Efekty uczestnictwa:

- zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców dzieci z ADD/ADHD,
- wzmocnienie więzi i komunikacji w rodzinie,
- poprawa funkcjonowania dziecka w domu i w szkole,
- redukcja ryzyka stosowania niewłaściwych metod wychowawczych,
- wzmocnienie świadomości rodziców na temat konsekwencji przemocy wobec dzieci.

Program pn. „Rodzic w Roli Wspierającej”

Zajęcia realizuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zamościu.

Grupa docelowa: Rodziny z dziećmi

Cel programu:

kształtowanie u rodziców i opiekunów właściwych postaw rodzicielskich poprzez przekazywanie wiedzy o konstruktywnych metodach wychowawczych, radzeniu sobie w sytuacjach trudnych, a także uświadamianie konsekwencji prawnych i rozwojowych związanych ze stosowaniem niewłaściwych metod wychowawczych.

Forma i czas trwania:

program obejmuje 5 spotkań warsztatowych, odbywających się dwa razy w miesiącu, każde po 2 godziny dydaktyczne. Liczebność grupy: maksymalnie 7 osób. W przypadku braku wystarczającej liczby uczestników przewidziano możliwość przeprowadzenia zajęć indywidualnych.

Zakres merytoryczny Programu:

Spotkanie 1 – „Kochać i wymagać: koncepcje wychowania dziecka”

- Zdobyć wiedzy o różnych stylach wychowawczych i ich wpływie na rozwój dziecka
- Określenie własnego stylu wychowawczego
- Uświadomienie roli hierarchii wartości rodzica w wychowaniu

Spotkanie 2 – „Emocje dziecka”

- Rozpoznawanie potrzeb emocjonalnych dziecka i reagowanie na nie
- Zrozumienie sposobów wyrażania emocji przez dzieci i ich znaczenia w rozwoju
- Wypracowanie metod radzenia sobie z własnymi emocjami, aby unikać przemocy werbalnej i niewerbalnej

Spotkanie 3 – „Słowa mają moc”

- Zrozumienie znaczenia wysokiego poczucia własnej wartości dziecka
- Poznanie czynników wpływających na rozwój poczucia wartości u dziecka
- Nauka konstruktywnych sposobów doceniania dziecka i wzmacniania jego pewności siebie.

Spotkanie 4 – „Wyznaczanie granic”

- Znaczenie prawidłowej relacji rodzic–dziecko
- Nauka wyznaczania granic z miłością i szacunkiem
- Ćwiczenie metod zachęcania dziecka do współpracy i respektowania reguł

Spotkanie 5 – „Trudne aspekty rodzicielstwa: radzenie sobie z własną złością, lękiem i rozczarowaniem”

- Zrozumienie konsekwencji przemocy domowej dla dziecka i relacji rodzic–dziecko
- Rozpoznanie własnych motywów stosowania kar fizycznych i werbalnych
- Nauka konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów i reagowania na trudne sytuacje bez przemocy

Efekty Programu:

- Wzrost świadomości rodziców na temat pozytywnych metod wychowawczych
- Umiejętność konstruktywnego radzenia sobie z emocjami własnymi i dziecka
- Wzmacnianie więzi rodzinnych i poczucia bezpieczeństwa u dziecka

·Redukcja stosowania przemocy wobec dzieci i wzrost kompetencji wychowawczych rodziców

Program pn. „Wspierająca Rodzina”

Zajęcia realizuje Organizator Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny w Zamościu

Grupa docelowa: Rodziny z dziećmi

Cel programu:

wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin zagrożonych problemem przemocy domowej lub niewłaściwego sprawowania opieki nad dziećmi poprzez wsparcie indywidualne i grupowe, edukację rodziców i opiekunów w zakresie prawidłowych metod wychowawczych oraz prawa rodzinnego.

Forma i czas trwania:

program obejmuje 6 spotkań warsztatowych, odbywających się dwa razy w miesiącu, każde po 2 godziny dydaktyczne. Liczebność grupy: maksymalnie 12 osób. W przypadku braku wystarczającej liczby uczestników przewidziano możliwość przeprowadzenia zajęć indywidualnych.

Zakres merytoryczny Programu:

1. wsparcie wychowawcze i edukacyjne dla rodziców i opiekunów;
2. przekazywanie wiedzy o konstruktywnych metodach wychowawczych i radzeniu sobie w trudnych sytuacjach;
3. edukacja w zakresie prawidłowego rozwoju dziecka i konsekwencji niewłaściwego wychowania;
4. podnoszenie kompetencji rodziców w zakresie komunikacji i budowania więzi z dzieckiem;
5. informowanie o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec dzieci, w tym o możliwości odebrania dziecka i umieszczenia w placówce opiekuńczej lub rodzinie zastępczej.

Efekty programu:

- wzrost kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów,
- wzmocnienie więzi rodzinnych i poczucia bezpieczeństwa dziecka,
- poprawa funkcjonowania dzieci w środowisku rodzinnym i szkolnym,
- wzrost świadomości rodziców na temat konsekwencji prawnych przemocy wobec dzieci,
- redukcja zachowań ryzykownych w rodzinach dysfunkcyjnych.

Załącznik Nr 9 do Załącznika - Zamojski Program dla Rodziców „Jestem OK”

Zestawienie wskaźników

Tabela osiągniętych wskaźników

Lp.	Nazwa Działania	Wskaźniki	Podmiot realizujący	Uwagi
1.	Kwalifikowanie do Programu poprzez wypełnienie Ankiety Kwalifikującej	Liczba wypełnionych Ankiet	Placówki oświatowe	
2.	Realizacja poszczególnych form wsparcia:	Liczba uczestników poszczególnych form wsparcia		
	1.Szkoła dla Rodziców		PPP -1	
	2.Program Wzmacniania Rodziny 10-14		PPP-1	
	3. Grupa wsparcia dla rodziców dzieci z ADD/ADHD		PPP-1	
	4. Program „Rodzic w Roli Wspierającej”		OIK	
	5.Program „Wspierająca Rodzina”		OPZWR	

